

Co čeká evidenci skutečných majitelů a na jaké změny se připravit?

17. prosince 2025

Nejvyšší správní soud ČR a Nejvyšší soud ČR stihly v průběhu letošního roku vydat hned několik rozhodnutí, která mají významný dopad na praktické fungování Evidence skutečných majitelů („ESM“). Soudy konstatovaly, že dosavadní právní úprava umožňující neomezený veřejný přístup k údajům o skutečných majitelích je v rozporu s ochranou soukromí a osobních údajů ve smyslu Listiny základních práv EU. Soudy zároveň uvedly, že za těchto okolností nelze účinně vynucovat sankce za neúplné či nepřesné údaje uvedené v ESM.

Jak tato rozhodovací praxe do budoucna ovlivní fungování ESM a co to znamená pro společnosti?

Hlavní závěry judikatury

ESM je dosud volně přístupná široké veřejnosti – podobně jako například obchodní rejstřík. V zásadě kdokoli si může kdykoli, zcela neomezeně a anonymně vyhledat základní informace o skutečných majitelích povinně zapisovaných subjektů, a to včetně data narození, adresy pobytu nebo státní příslušnosti.

Nejvyšší správní soud ČR ve svých rozhodnutích dospěl k závěru,¹ že tento neomezený přístup k údajům o skutečných majitelích je v rozporu s unijním právem, konkrétně představuje nepřiměřený zásah do práva na ochranu soukromého a rodinného života a osobních údajů podle čl. 7 a 8 Listiny základních práv EU. Aktuální fungování ESM totiž umožňuje komukoli získat detailní informace o osobách, které nejsou ve veřejném prostoru běžně dostupné. Příímým důsledkem plnění povinností evidujícího subjektu podle nyní platné a účinné právní úpravy je tedy zásah do ústavně zaručených práv skutečných majitelů těchto subjektů.

Nejvyšší soud ČR na tyto závěry navázal a konstatoval,² že pokud jsou údaje o skutečných majitelích zpřístupněny komukoli, brání čl. 7 a 8 Listiny základních práv EU aplikaci ustanovení zákona o evidenci skutečných majitelů („**Zákon o ESM**“),³ která ukládají povinnost provést zápis skutečného majitele. Jinými slovy: **stát nemůže požadovat ani sankcionovat (ne)splnění povinnosti zápisu skutečného majitele do ESM, když vede k neoprávněnému zásahu do základních práv.** K tomu Nejvyšší soud doplnil, že za

¹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 12. března 2025, sp. zn. 4 As 219/2024; Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 1. srpna 2025, sp. zn. 5 As 1/2025.

² Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. srpna 2025, sp. zn. 27 Cdo 1368/2024; Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. srpna 2025, sp. zn. 27 Cdo 1548/2024.

³ Zákon č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů, v platném znění.

„nesrovnalost“ nelze považovat ani situaci, kdy nejsou v evidenci uvedeny žádné údaje, pokud by jejich zápis znamenal nepřiměřený zásah do práv skutečných majitelů.

Paralýza ESM a další praktické důsledky

V důsledku výše popsaných judikturních závěrů se v praxi přestaly uplatňovat sankční mechanismy předvídané Zákonem o ESM. Stát nevymáhá evidenční povinnost, nejsou řešeny nesrovnalosti v zápisech ani tomu odpovídající přestupky a neuplatní se ani další soukromoprávní sankce (např. sistace hlasovacích práv). Korporace tedy nejsou motivovány k tomu, aby udržovaly zapsané údaje úplné, přesné a aktuální.

Nabízela by se tedy otázka, zda ESM bude mít do budoucna nějaký význam a zda by se společnosti měly zápisem a aktualizací údajů vůbec zabývat. V tomto kontextu je třeba upozornit na to, že podle výše popsaných soudních závěrů je na nezapsání skutečného majitele nutné i nadále pohlížet jako na protiprávní jednání. Jak to tedy bude s ESM a povinným zápisem údajů v budoucnu?

Omezení přístupu do ESM a výhled legislativních změn

V reakci na uvedenou judikaturu rozhodlo Ministerstvo spravedlnosti ČR o znepřístupnění on-line přístupu do ESM pro veřejnost, a to **ke dni 17. prosince 2025**. Přístup by však i po tomto datu měl zůstat zachován pro evidující osoby, orgány veřejné moci a povinné osoby podle příslušných AML předpisů (např. banky nebo advokáty). Informace o skutečných majitelích (v omezeném rozsahu) bude možné získat rovněž na základě prokázání tzv. oprávněného zájmu.

V připomínkovém řízení je nyní novela Zákona o ESM,⁴ která má detailně upravit pravidla přístupu veřejnosti k informacím v ESM na základě prokazování oprávněného zájmu. Novela současně transponuje šestou AML směrnici a má přinést jasnější rámec pro budoucí fungování ESM.

Co to prakticky znamená pro společnosti?

Pozitivní zprávou je, že díky znepřístupnění ESM již nebude docházet ke zveřejňování osobních údajů skutečných majitelů široké veřejnosti.

Informace o majetkových poměrech dotčených osob rovněž přestanou být neomezeně dostupné.

Současně se však předpokládá, že dojde k opětovnému aktivování dohledu nad dodržováním povinností stanovených Zákonem o ESM, včetně uplatňování sankcí. I když tedy není vyloučeno, že soudy a notáři budou dočasně věnovat nesrovnalostem v ESM menší pozornost, **lze doporučit, aby společnosti nadále udržovaly zápisy v ESM aktuální. V současnosti platné povinnosti podle Zákona o ESM se totiž významně nezmění.**

Máte otázky?

Martina Waliczková

Advokátka

+420226030533
martina.waliczkova@twobirds.com

Karolína Mládková

Advokátní koncipientka

+420226030557
karolina.mladkova@twobirds.com

⁴ Viz <https://odok.gov.cz/portal/veklep/material/ALBSDNCJXIV7/>.

twobirds.com

Abu Dhabí • Amsterdam • Bratislava • Brusel • Budapešť • Casablanca • Dubaj • Dublin • Düsseldorf
• Frankfurt • Haag • Hamburk • Helsinky • Hongkong • Kodaň • Lisabon • Londýn • Lyon • Madrid
• Milán • Mnichov • Peking • Paříž • Praha • Rijád • Řím • San Francisco • Šanghaj • Singapur
• Stockholm • Sydney • Šen-čen • Tokio • Varšava

Technicko-právní nebo odborné informace uvedené v tomto dokumentu mají pouze orientační hodnotu a nelze je považovat za odbornou radu. Konkrétní právní případy vždy konzultujte s odborným právním poradcem. Bird & Bird nenese za uvedené informace žádnou právní odpovědnost.

Tento dokument je důvěrný. Autorská práva vztahující se k tomuto dokumentu a jeho obsahu náleží společnosti Bird & Bird, pokud není uvedeno jinak. Žádná část tohoto dokumentu nesmí být publikována, distribuována, vyňata, znovu použita nebo reprodukována v jakékoliv materiální podobě.

Bird & Bird je mezinárodní advokátní kancelář zahrnující Bird & Bird LLP, její pobočky a přidružená zastoupení.

Bird & Bird LLP je komanditní společnost, registrovaná v Anglii a Walesu pod registračním číslem OC340318 a je regulovaná SRA (Solicitor Regulation Authority of England and Wales). Jejím sídlem a místem podnikání je 12 New Fetter Lane, Londýn, EC4A1JP. Seznam členů skupiny Bird & Bird LLP a nečlenů, kteří jsou jmenovanými partnery a údaje o jejich příslušné odborné kvalifikaci, jsou k dispozici k nahlédnutí na této adrese.